

Amadeus Lyceum

Het Amadeus Lyceum is een eigentijdse cultuurschool in Vleuten. De leerlingen volgen een VMBO-TL, HAVO of VWO-programma. De school heeft op het moment ongeveer 635 leerlingen en verwacht de komende jaren te blijven groeien tot een populatie van 1800 leerlingen.

Experimenteren op de werkvloer

Op het Amadeus Lyceum wordt veel geleerd op de werkvloer. De docenten werken samen in domeinen, grote ruimtes waar de leerlingen instructie krijgen of zelfstandig werken. Deze vorm van onderwijs vraagt om specifieke competenties van docenten. Het motiveren en stimuleren van leerlingen is hier een kunst op zich en ook het begeleiden van uiteenlopende leertrajecten vraagt om een bijzondere aanpak. Op deze manier stimuleert de werkplek van de docenten dus sterk tot leren.

De schoolleiding geeft ruim baan aan de teams om zich hierin te ontwikkelen en te experimenteren met nieuwe werkwijzen. Docenten geven aan dat ze dit sterk waarderen aan de school. Zoals een docent vertelt: "Ik kan hier mijn eigen creativiteit kwijt in de lessen. In een traditionele school is daar minder ruimte voor." De docenten geven wel aan dat voortdurend experimenteren een zware belasting is. Ze vinden het belangrijk om ook de resultaten van het leren en innoveren te borgen. Deze momenten van rust om samen te reflecteren op de leeropbrengsten worden dan ook bewust georganiseerd door de schoolleiding. Een voorbeeld hiervan is een studiedag waarop de teams de tijd namen om in kaart te brengen wat de leerlingen nu allemaal te kiezen hebben. Tijdens de dag benoemde elk team wat er goed gaat, wat er beter kan en waar ze mee moeten stoppen. Dit gaf docenten rust én energie om zich verder te ontwikkelen.

Contact met de leerlingen

Als je docenten vraagt wat ze nu precies leren, dan hebben ze het vaak over de omgang met de leerlingen. De pedagogische relatie is anders in een domein dan in een klaslokaal en de docenten leren vooral hoe ze daar het beste invulling aan kunnen geven. Een docent omschrijft het als volgt: "Je leert hier om aan te voelen wat werkt in het contact met de leerling. Dat verschilt namelijk van leerling tot leerling en van moment tot moment." Een van de leerlingen zegt dat docenten op deze school bovenal flexibel moeten zijn, anders redden ze het niet. Dat wordt ook bevestigd door de docenten zelf die aangeven dat ze leren om te improviseren en creatieve oplossingen te verzinnen.

De leerlingen hebben een heldere mening en zijn gewend om sturing te geven aan het eigen leren. Je kunt je als docent hier dan ook niet volledig autoritair opstellen. Zoals een docent zegt: “Je moet hier leren om vertrouwen te hebben in de leerlingen.” De docenten leren niet alleen beter om te gaan met de leerling maar ook om hun vak beter te geven. Ze experimenteren met nieuwe manieren om de stof uit te leggen en aantrekkelijk te maken voor de leerlingen.

Leren vanuit het team

De school werkt met docententeams die gekoppeld zijn aan een leerling-groep. De teams zijn zelfsturend, er zijn dus geen teamleiders. Wel heeft elk team een voorzitter voor de bijeenkomsten en een communicator die verantwoordelijk is voor de communicatie in het team. Ook is er een teamcoach die zich richt op de leerlingbegeleiding en een onderwijs-architect die gespecialiseerd is in onderwijsontwikkeling. Samen vormen zij het ‘A-team’ dat sturing geeft aan de teamontwikkeling. De A-teams en de schoolleiding komen regelmatig bij elkaar om de ontwikkeling van alle teams op elkaar af te stemmen.

Uit de gesprekken met de docenten blijkt dat ze veel leren via de teams. Tijdens de veelvuldige teambijeenkomsten delen de docenten waar ze tegenaan lopen. Zoals een docent vertelt: “Als je ergens mee zit dan kan dat hier worden besproken. Bijvoorbeeld als het contact met een leerling niet lekker loopt.” Een startende docent geeft aan dat ze zich nog nooit zo gesteund heeft gevoeld door het hele team waarin ze werkt. “Iedereen is heel zorgzaam en close met elkaar. Je vindt begeleiding bij het hele team.” De docenten leren ook veel door intensief samen te werken in het domein. Ze zien elkaar aan het werk en kunnen iets leren door het simpelweg af te kijken van een collega. Als er iets mis gaat dan is het ook zichtbaar. Dat maakt het makkelijker om elkaar feedback te geven. Het is dan ook heel gebruikelijk om elkaar tips te geven en door middel van intervisie elkaar vooruit te helpen.

De schoolcultuur

De school is sterk ontwikkelingsgericht. Dat betekent in de praktijk dat de ontwikkeling van de school en van de docenten nooit stilstaat.

Deze ontwikkelcultuur is nodig omdat de school pas kort bestaat én op een innovatieve manier onderwijs geeft. In vergelijking met een traditionele school is er minder instructietijd en moeten docenten effectiever zijn in het contact met de leerling. Daarbij komt dat de docenten het lesmateriaal zelf ontwerpen en ontwikkelen. Dat is een grote taak maar leuk om te doen en creatief.

Een ander aspect van de schoolcultuur dat er meteen uit springt is de open en directe communicatie. De manier waarop leerlingen, docenten en schoolleiding met elkaar omgaan is authentiek en oprecht. Dit is zelfs terug te zien in de zeer open en transparante indeling van het schoolgebouw. Vanuit de gangen en de centrale aula kun je direct in alle ruimtes en domeinen kijken.

De leerling als leraar

Het Amadeus Lyceum is een school waar de leraren niet boven de leerlingen staan. Dat bleek tijdens het schoolbezoek waarin leerlingen gevraagd waren om als co-onderzoeker met ons mee te kijken naar de school als leeromgeving voor hun docenten. Uit de gesprekken met de docenten blijkt ook dat zij veel leren van de leerlingen. De leerlingen geven de docenten feedback over hun wijze van lesgeven of stellen een nieuwe aanpak voor. Een docent zegt: “Ze wijzen mij soms op dingen die ik niet goed doe. Ze doen dat heel vriendelijk.” De docenten geven aan hier bijzonder veel van te leren. Een nieuwe docent wordt bijvoorbeeld informeel gecoacht door de leerlingen, die hem tips geven over het werken in het domein. Deze kleine afstand tot de leerling maakt de baan voor veel docenten de moeite waard.

Impulsen tot leren

De kritische leerlingen en ouders dagen de docenten uit tot leren. Het is een uitdaging om hun vertrouwen op te bouwen terwijl de school nog volop in ontwikkeling is. Daar slaagt de school in door open te communiceren en open te staan voor feedback. Dat is dan ook een sterke impuls voor de schoolontwikkeling. Daarnaast is de verhuizing naar een nieuw gebouw een sterke impuls voor het leren geweest. De inrichting van het nieuwe gebouw ondersteunt de innovatieve werkwijze en daagt de docenten uit om te experimenteren.

De schoolleider geeft docenten veel impulsen tot leren vanuit een overzicht van de totale schoolontwikkeling. Wanneer de docenten ergens op vastlopen dan brengt zij weer beweging in de school door een bijeenkomst te organiseren of door externe ondersteuners in huis te halen. Daarnaast stimuleert zij het leren van individuele docenten door suggesties te doen voor hun ontwikkeling in functioneringsgesprekken. De docenten zelf hebben veel ideeën om verder te leren en ontwikkelen. Bijvoorbeeld om de mogelijkheden van ict optimaal te benutten of om zich vakdidactisch verder te ontwikkelen. De school is dan ook nog lang niet uitgeleerd.

